

„Jaz sem kumek samohodec in ne dam se na povodec.“

BOŽO RAČIČ — devetdesetletnik.

Samo po rojstnem kraju Čatežu, kjer se je rodil 26. decembra 1877. leta v učiteljski družini — velja Božo Račič za Belokranjca. V svojem dolgem in nenehnem življenjskem delavniku pa se je vraščal zdaj v to zdaj v drugo slovensko pokrajino, kot človek in kot delavec. Najraje pa se je mudil v Beli krajini, ki ji je ostal zvest do danes.

V čudovito in samotno deželico ob Kolpi se je zagledal v času učiteljevanja, čeprav je služboval v Adlešičih le nekaj let (1919—1925). Dovolj, da se je potem, kamorkoli ga je že zanesla pot, nenehno vračal. Vračal kot vnet zbiralec narodopisnega blaga in zavzet pobudnik za ohranjevanje šeg, plesov, noš in predvsem starejših obrti in delavnosti, tako tkanja in vezenja pa izdelovanja pisanic.

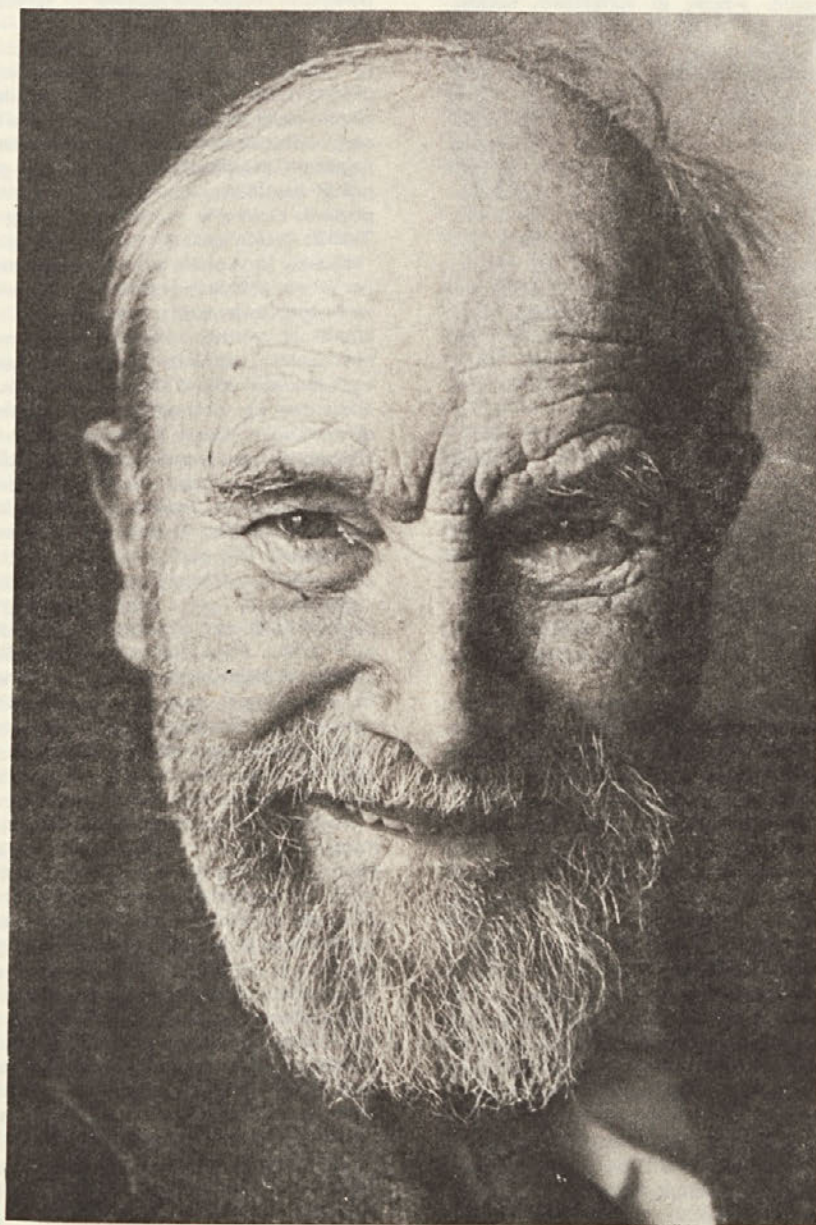
Veliko je napisal poljudnih in tudi strokovnih etnoloških člankov in celo kuharskih knjig. Še več pa je s svojo zavzetostjo prispeval k ohranjanju starejše in

zamirajoče narodopisne dediščine. V tem je nedvomno njegov pomen. In če je slovela Bela krajina še pred nedavnim kot „eldorado starih ljudskih šeg, belih noš in platna pa pisanic“, je to največ zasluga Boža Račiča. S tem, ko je obujal izdelovanje noš in tkanje domačega platna pa organiziral odkupovanje platna in pisanic, je prišel v belokranjske pa tudi v druge gospodarsko pasivne kraje, kjer so začeli prav tako na Račičevo pobudo, klekljati, že med obema vojnama, marsikak dinar.

„Ej, kume je skrbel za nas“, se še zdaj hvaležno spominjajo starejši Belokranjci in ljudje srednjih let. In še veliko več jim je dal, o čemer tudi še zdaj zgovorno pričajo na stežaj odprta vrata po številnih belokranjskih vaseh, kadar ga zanese tja, izza katerih ga vaščani iskreno vabijo, naj vstopi.

Samo to sem zapisala o Božu Račiču — o človeku in narodopiscu. Čeprav vem, da je navada, da se ob življenjskih jubilejih navajajo tudi obširnejši biografski in suhoparni bibliografski podatki, sem jih izpustila v trdni zavesti, da bodo jubilaru v naslednjih letih precej več pomenile tople in človeške besede pa iskrena želja, da nam je „živ in zdrav!“

Marija Makarovič

Božo Račič, foto Marko Aljančič